

עאיריט לזשע"ה

לעילוי נשמת ראש משפחתנו היקר הרב מאיר שמואל ב"ר אהרן הכהן כץ זצ"ל הכ"מ

גיליון מס' 26 ♦ בלק

דברי חכמים

מובא במדרש רבה "בעת שהלך אברהם אבינו לעקידתו של יצחק היה בוכה ולבו שמח"

בספר עבודת הגרשוני לנכד הגר"א, מבאר את המדרש בשם הגאון זי"ע

'דהרי קשה לומר על אותו צדיק שבכה בהעבודה הזאת, וגם קשה דאם בכה למה היה ליבו שמח? ואלא דהמדרש בא לאשמעינן שבחו וגודל מעלתו של אברהם ומזה נוכל גם אנחנו לידע דרך נכון בעבודת ד'

והיינו, שמחמת שרצון אברהם היה דבוק תמיד בעבודת ד' באהבה עזה כאש בוערת, וכל מחמדי תבל היו לו כאפס ואין נגד אהבת ד' ועבודתו, וגם בנו החביב לו מאד לא היה נחשב בעינו כלל נגד אהבת ד' וכו'

ולכן חשב מחשבות בליבו איך לברוא לעצמו רצון הפכי, כדי שאחר כך יבטל הרצון ההפכי ההוא מפני רצון ד'

לכן התחיל לחשוב מחשבות ולצייר בנפשו גודל אהבתו לבנו, ואיך הוא יקר וחביב לו, וכמה תחבולות עשו עד שנפקדו לעת זקנותם וכו', וגם צייר לעצמו גודל הצער שיהי לו וגם לשרה בהעדרו מהם וכו', עד שנתפעל בצער גדול עד שהתחיל לבכות מרוב צער, ואח"כ העלה בליבו גודל עוז אהבתו ברצון ד' והיה ליבו שמח שהולך לעשות רצון ד' בדבר כזה, ובביטול רצונו מפני רצון ד' יתברך

חכמתכם ובינתכם

אברך סיפר להגרא"י סולוביצ'ק שנולד לו בן בכור ועשה פדיון הבן.

שאלו הגרא"י - אצל מי פדית אותו? אמר האברך שם של איזה כהן.

שאלו הגרא"י איך אתה ידוע שהוא בודאי כהן? שאל האברך בחזרה להגרא"י "אצל איזה כהן פדה הראש ישיבה את בנו בכורו?"

לא פדית אותו, כי אנחנו לויים, ולוי אינו עושה פדיון הבן" ענה רה"י

שאלו האברך "איך אתם יודעים שאתם בודאי לויים?" פתח הגרא"י את הספר שהיה אצלו על השולחן, והצביע על מה שכתוב בעמוד השער "חידושי רבנו חיים הלוי" הרי כתוב מפורש שאנחנו לויים!

הגות שאנעס'

הירצה ה' באלפי אילים ברבבות נחלי שמן האתן בכורי פשעי פרי בטני חטאת נפשי הגיד לך אדם מה טוב ומה ד' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלקיך

מבאר האבן עזרא: זאת היא תשובת הנביא: ככה הגיד לך, אתה, האדם האומר: "במה אקדם ד'", מה טוב בעיניו שתעשה; והוא אינו מבקש אילים, ולא בנך (ראה לעיל, ז), רק עשות משפט - שלא תעשה עול לעמיתך, ולא תוננו בדבור או בהון, רק תעשה חסד עמו בכל יכולתך, ותצנע לכתך עם השם לבדו - שתלך בדרכיו בתם לבב; הפך קשי ערף

כשקוראים את הפסוק הזה במבט שטחי, חושבים שהקב"ה לא מבקש מאיתנו דברים קשים, כמו להקריב את הבן הבכור ואפילו לא להקריב קרבן בהמה, אלא משהו הרבה יותר פשוט, להיות יהודי טוב

אבל אני רוצה להציע פירוש יותר עמוק

כל ילדון, כשקצת גדל, אחד הדברים הראשונים שהוא מבקש ודורש זה 'אני לבד', הוא רוצה לאכול לבד למרות שהוא מלכלך את עצמו ואת כל סביבתו, רוצה ללכת לישון לבד למרות שהוא לא יודע איך מטפסים למיטה לבד וכו'

כי האדם בטבעו קשה לו מאד לעשות מה שאומרים לו, להיות נתון למרות של משהו אחר, הוא רוצה להיות עצמאי ומשוחרר, ולכן גם בהמשך חייו הוא מוכן ללמוד את כל הש"ס בעיון, רק שאף אחד לא יחייב אותו לעשות את זה

זהו אולי הפשט ב'גדול המצווה ועושה מאינו מצווה ועושה', כי לעשות כשמישהו מצווה עליך, כשמישהו מחייב אותך זה קשה פי כמה וכמה מאשר לעשות את אותו הדבר כש'אני' עושה, כש'אני' החלטתי

אבל באמת האדם לא פועל כלום, ואין לו יכולת לפעול כלום, כי 'מבלעדי עוזך ועזרתך אין עזרה וישועה'

זה לא שאדם יכול לעשות משהו, רק הוא לא מושלם, זה לא שבדברים הרגילים האדם מסתדר לבד, הוא יפנה להתייעץ עם פירר או יתקשר לחברה למימוש זכויות או לעסקן פלוני ואלמוני, ורק כשהוא מגיע לפרויקט כבד משקל, אז הוא חייב שד' יעזור לו, אלא מבלעדי הכוח והעזרה של ד', אין שום עזרה וישועה, אין שום אפשרות להצליח בשום דבר בלי סייעתא דשמיא

ובאמת, שאדם מתבונן בדברים בלי התנגדויות, ובוחן אותם באמת, הוא רואה שיש דברים שנדמה שהם הולכים להיות פסגת ההצלחה שלו ופריצת דרך מדהימה, ובסוף האדם חווה קשיים ובעיות על כל צעד ושעל, ויש דברים שהיו אמורים להיות לא נעימים ולא מוצלחים במיוחד, ובסוף הכל מסתדר בצורה מופלאה והאדם מוצא את עצמו מתקדם ומקדם דברים הרבה הרבה מעבר למה שדמיון

כי הכל תלוי אך ורק בסייעתא דשמיא

אבל כאמור זה קשה, כי בטבע האדם למרוד בקבלת עול, לרצות להיות מנהיג ולא מונהג, להיות מוביל ולא מובל

ולכן, בא הפסוק ואומר, הקב"ה לא חפץ בקורבנות אדם ובהמה, אבל הוא כן חפץ בקורבן גדול עוד יותר של 'זבחי אלוקים רוח נשברה', תקריב את האני שלך, את הרצונות שלך לרצון ד', תסכים ללכת בדרכי ד' בתם לבב, גם אם 'בא לך' משהו אחר, גם אם מילים כמו קבלת עול מלכות שמים לא מדברות אליך, אתה עדיין יכול להקריב את האני שלך כקורבן מנחה לד'

אבל זה אפשרי, רק כשיש לך רצון, ואתה מבין שיש לרצונות שלך הרבה כבוד והרבה מקום, אבל עליך לבטל את רצונך מפני רצונו, כי אם לעשות רצון ד' אומר לך, שהרצונות שלך בכלל לא רלוונטיים, לא מתאימים, וגרוע מכך, אתה בטוח שאם אתה רוצה משהו שלא קשור לכבוד שמיים כנראה שנפשיך פגומה, אז אתה לא באמת יכול לקבל את עולו של ד', כי הטבע הבסיסי שרוצה להנהיג ולשלוט, להיות חופשי ומשוחרר יזכיר לך כל הזמן את קיומו, ורק אם לא תתעלם ממנו, ותגיד לעצמך, נכון יש לי רצונות שונים ואולי אפילו משונים, אבל זה בסדר ותקוין, תוכל לזכות להקריב את רצונותיך לד' מתוך בחירה ולזכות להתעלות ולהתגדל מכך

מעשה שהיה

בטל רצונו מפני רצונך...

המגיד הירושלמי הנודע הגה"צ רבי שלום שבדרון זי"ע סיפר סיפור נפלא שסיפר לו רב באמריקה, וכך סיפר:

בהיותי מכהן כרב בית החולים באחת מבתי החולים באמריקה, הזדמן לי להיתקל בצעיר יהודי אשר נפגע באופן אנוש בתאונת דרכים. מצבו של הלה היה לאחר יאוש, והרופאים, אשר חשו להצילו – ידעו לומר כי שעותיו ספורות...

לאחר תהליך הזיהוי, על פי תעודות שונות שהיו בכיסו של הפצוע – הזעיקו הרופאים את אחותו אשר התגוררה בקרבת מקום. משהגיעה האחות – פרצה ביבבות על יד מיטתו של אחיה הנוטה למות, ובין יבבותיה עלה בידה לספר לרב כי יש לה ולאחיה אב זקן, המתגורר במושב זקנים. ברור היה כי מן הראוי לעדכן את האב במצבו של בנו, ומשימה קשה זו – הוטלה על כתפיו של הרב.

הלה מיהר לנסוע אל בית האבות, אולם לבו לא מלאו להבהיל את האב בתיאור מצב הנואש של בנו... הוא החליט איפוא להביאו אל בית החולים, ולהניח לו לקלוט בעצמו את המצב הקשה...

אלא שלמרבה הפלא, כאשר הגיע האב אל בית החולים והתייצב על יד מיטת בנו השוכב מבלי הכרה – לא ניכרה עליו כל התרגשות... להיפך, נראה היה כי כל המתרחש אינו נוגע לו כלל ועיקר... הרב, אשר הבחין באדישותו של הזקן – סבר כי בוודאי אינו תופס את חומרת המצב, ולפיכך ביקש מהרופא להסביר לו את משמעות מצבו של הבן בעדינות אך באופן שאינו משתמע לשני פנים...

ואכן, הרופא עשה את מלאכתו, הסביר לאב כי כפי הנראה שעותיו של בנו ספורות, אולם ההתרגשות הצפויה בוששה לבוא... הזקן נותר אדיש כאילו לא שמע מאומה...

כעת, ניגש הרב בעצמו אל האב וניסה לקשור עימו שיחה: "מה אתה אומר?" – שאל, והזקן השיב בלי היסוס: "מה יש לומר? אני הולך הביתה!"...

הביתה?? האינך מבין את מצבו של בנך?" – התפלא הרב, אולם הזקן השיב בבטחון מוצק: "הוא יהיה בריא! אין מה לדאוג!", בטוח היה הרב כי הזקן כבר איבד את צלילות דעתו, אבל בכל זאת הוסיף ושאל: המבין אתה מה קורה כאן? המודע אתה למצב של בנך?, אולם שוב האב אינו מתרגש, ואומר: הוא יהיה בריא, ואני הולך הביתה!

ואז פנה לרב ואמר לו: "אתה מסתכל עלי כמי שנשתבשה דעתו, אינך מבין את פשר התנהגותי ה'מוזרה'. ובכן, הבה ואסביר לך: מוצאי – מהעירייה ראדיון, עירו של החפץ חיים. בזמן שהדפיס החפץ חיים את ספרו, את המשנה ברורה – ביקש מקבוצה של בעלי בתים שילמדו באופן קבוע בחיבורו, בכדי שיראה כיצד מתקבל החיבור על ליבם והאם הם מבינים את הכתוב, שהרי נכלות הכל, למענם טרח ויגע בכתיבת ספרו! אני – ממשיך האב הזקן ואומר: נמנית על חברי אותה קבוצה, כמה פעמים זכיתי ללמוד בפני החפץ חיים מהמשנה ברורה, ולימודי מצא חן עיני הצדיק.

בעקבות כך, זכיתי לשתי ברכות מפי קדשו: ראשית – העניק לי החפץ חיים את ברכתו לאריכות ימים, ושנית – בירכני שלא ימותו ילדי בחיי!

ובכן, הנני אנוכי כיום בן שבעים ושש שנים בלבד, ומכאן שעדיין לא נתקיימה ברכתו הראשונה של הצדיק. ברור לי איפוא כי אין אני עתיד למות בקרוב. במקביל, הלא הבטיחני החפץ חיים כי לא ימותו ילדי בחיי, ומעתה אין ספק כי לא ימות בני אלא יחיה, והוא אשר אמרתי: הוא יהיה בריא, ואני הולך הביתה!...

כה אמר האב, והרב שמר את הדבר בליבו. אבל לא ארכו הימים והרב לא היה צריך לשמור את הדברים: כי אותו חולה שהרופאים אמרו נואש לחייו, פתאום פתח את עיניו ומיום ליום השתפר מצבו עד שנהיה כאחד האדם...

סיים ר' שלום ואמר: אין הסבר אחר למאורע, כי אם כוחו של המשנה הזאת: "בטל רצונך מפני רצונו" – אותו חפץ חיים נזהר כל חייו לבטל את רצונו בפני הקב"ה ע"י שמירת הלשון וע"י ביטול כל רצונות היצה"ר - שפיתה בוודאי גם אותו – כדברי חז"ל "כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו", לכן זכה גם להמשכה של המשנה "בכדי שיבטל רצון 'אחרים' מפני רצונך" – דהיינו רצון גבוה אשר מתבטל בכיכול בפני רצונו של הצדיק...

תפילה

מודה אני לפניך מלך חי וקיים

אפשר לומר, בדרך דרוש, שהדבר הראשון שאדם אומר שהוא קם בבוקר זה שהוא מודה - גם מלשון הודאה וגם מלשון 'מודה במקצת' - שה'אני' שלו, הרצונות שלו, החלומות שלו, התוכניות שלו, הם כולם 'לפניך', הוא מקריב אותם לרצון ד', כי רק אחרי שאדם מכיר בזכות הגדולה שלו לבטל רצונו לרצון שמיים, הוא יכול לצאת לעוד יום של עבודת ד' מתוך שמחה, ולשעבד את ליבו ומוחו לרצון ד' בידיעה שזהו הטוב הגדול ביותר

שונה הלכות

מי שנדר ללמוד בכל מוצאי שבת מהשעה 1.30 אחרי חצות עד השעה 2.30

ובמוצאי שבת אחת עברו לשעון קיץ והזיזו את השעון בשעה 2.00 לשעה 3.00 [והיינו שבאותו לילה אין בכלל את השעה 2.30].

מה דין נדרו - האם הוא פטור בכלל, כיוון שאינו יכול לקיים את הנדר כמו שנדר, או שנאמר שהוא צריך ללמוד שעה אחת בין השעה 1.30 ל 2.30 שעון חורף (3.30 בשעון קיץ), כיוון שהנדר שלו כולל לימוד של שעה מ 1.30 בלילה, ואת השעה 1.30 יש גם בלילה הזה או אולי צריך לנסוע למדינה שאינם מעבירים את השעון באותו לילה, וללמוד שם מ-1.30 עד 2.30 כמו שנדר

